Vlaamse Regering

DE VLAAMSE MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: **- ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges**
- definitieve goedkeuring

Samenvatting

Dit ontwerp van decreet reikt in de eerste plaats de vereiste decretale kapstokken aan om de procesvoering voor de Vlaamse bestuursrechtscolleges op digitale wijze te voeren. Voor bepaalde partijen en raadslieden die optreden voor de Vlaamse bestuursrechtscolleges, zoals overheden en advocaten wanneer zij een partij vertegenwoordigen, wordt de digitale procesvoering de verplichte vorm van procesvoering voor de Vlaamse bestuursrechtscolleges waarvan de rechtspleging wordt geregeld door het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges. Voorts organiseert een Vlaams bestuursrechtscollege voortaan een zitting op verzoek van de kamervoorzitter of van één van de partijen. Het ontwerp biedt ook de uitzonderlijke mogelijkheid om op digitale wijze aan de zitting deel te nemen of deze digitaal te volgen en bepaalt dat de arresten van een Vlaams bestuursrechtscollege niet langer in openbare zitting moeten worden uitgesproken. Verder worden een aantal bepalingen betreffende de interne organisatie van de DBRC aangepast. Tot slot voorziet het voorontwerp van decreet in een nieuwe procedure tot wraking van een bestuursrechter, in een verplichting voor de Vlaamse bestuursrechtscolleges om de kosten van een beroep meteen ten laste te leggen in het arrest waarin hierover uitspraak wordt gedaan, en in een algemeen kader voor de verwerking van persoonsgegevens door de Vlaamse bestuursrechtscolleges en de DBRC bij het uitoefenen van hun decretale opdrachten.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Beleidsvelden:

- Bestuursrechtspraak (beleidsdomein Kanselarij en Bestuur)
- Omgeving en Natuur (beleidsdomein Omgeving)

Zie het Regeerakkoord 2019-2024:

> "*We zorgen ervoor dat de procedures bij de Dienst van de Vlaamse Bestuursrechtscolleges binnen afzienbare tijd volledig digitaal kunnen worden gevoerd*".[1]

In september 2020 heeft de Vlaamse Regering het "Relanceplan – Vlaamse Veerkracht" voorgesteld met daarin zeven ambities of speerpunten, waaronder ook:

> De *"digitale transformatie van overheidsdienstverlening" door "een versnelde en verbeterde digitale behandeling en ontsluiting van de Omgevingsvergunning doorheen de volledige procedure van indiening tot rechtsbescherming, inclusief de volledige digitalisering van de Dienst van de Bestuursrechtscolleges"*.[2]

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Het wetgevingstechnisch en taalkundig advies werd verleend op 9 februari 2023, met nr. 2023/30.

De Inspectie van Financiën verleende een gunstig advies op 12 februari 2023. Het akkoord van de Minister van Begroting is niet vereist.

De Vlaamse Toezichtcommissie (VTC) verleende advies op 21 maart 2023 (advies nr. 2023/038 van 21 maart 2023).

De federale Gegevensbeschermingsautoriteit (GBA) heeft advies verleend op 17 mei 2023 (advies nr. 89/2023).

De afdeling Wetgeving van de Raad van State heeft advies verleend op 11 juli 2023 (advies nr. 73.763/3).

<u>Repliek op de adviezen</u>

[1] Regeerakkoord 2019-2024, p. 100.
[2] Relanceplan Vlaamse Regering – Vlaamse Veerkracht, september 2020, p. 17-19.

Er werd op de volgende wijze rekening gehouden met het advies van de VTC nr. 2023/038 van 21 maart 2023:

- Aan de decretale verankering van de doeleinden van de verwerking van persoonsgegevens door de Vlaamse bestuursrechtscolleges en de DBRC in het tweede lid van §1 van de zgn. GDPR-bepaling (ontworpen art. 48/1 DBRC-decreet) werd eveneens het doeleinde 'taak van algemeen belang' toegevoegd (zie overw. 13-15 advies VTC);
- Er zal worden nagegaan door de verwerkingsverantwoordelijken of het uitvoeren van een gegevensbeschermingseffectenbeoordeling (art. 35 algemene verordening gegevensbescherming) voor de verschillende gegevensstromen al dan niet noodzakelijk is (zie overw. 31 advies VTC);
- In de toelichting bij de GDPR-bepaling werd verduidelijkt om welke reden het gebruik van persoonsgegevens betreffende strafrechtelijke veroordelingen en strafbare feiten in de zin van artikel 10 van de algemene verordening gegevensbescherming noodzakelijk is (zie overw. 40 advies VTC);
- De maximale bewaartermijn van 20 jaar van alle andere persoonsgegevens, n.l. alle persoonsgegevens die niet vereist zijn voor de authenticatie van de gebruiker op het digitale platform en voor het gebruik ervan waarvoor een termijn van 5 jaar geldt, werd uitdrukkelijk opgenomen in de tekst van de GDPR-bepaling en werd deze termijn ook expliciet en uitvoerig verantwoord in de toelichting (zie overw. 48-51 advies VTC);
- Het spreekt voor zich dat de verwerkte persoonsgegevens actueel en juist dienen te zijn. Deze verplichting volgt immers direct uit artikel 5, 1, d) van de algemene verordening gegevensbescherming. Gelet op het feit dat de loutere herhaling van passages uit de algemene verordening gegevensbescherming best wordt vermeden (zie in dat verband overw. 27 uit het advies GBA), wordt ervoor geopteerd om deze bepaling niet te hernemen in de GDPR-bepaling van het voorliggende ontwerp van decreet zoals gesuggereerd door de VTC (zie overw. 52-53 advies VTC);
- De verplichting om op transparante wijze de vermelding van de rechten van betrokkenen waarvan de persoonsgegevens worden verwerkt, zoals gewaarborgd door de algemene verordening gegevensbescherming, op te nemen in de communicatie met de burger, zal worden verduidelijkt in het DBRC-Procedurebesluit (zie overw. 54-55 advies VTC). Hetzelfde geldt voor de suggesties in verband met beveiligingsmaatregelen en de gepaste technische en organisatorische maatregelen die nodig zijn voor de bescherming van de persoonsgegevens bij het gebruik van o.m. digitale authenticatiemiddelen, waarin de VTC aangeeft dat een uitvoeringsbesluit hiervoor kan volstaan (zie overw. 56-65 advies VTC);
- De overige, meer punctuele, opmerkingen van de VTC werden verwerkt (zie overw. 39-40, 43 advies VTC).

Op de volgende wijze werd het advies van de GBA nr. 89/2023 van 17 mei 2023 verwerkt in de teksten van het voorontwerp van decreet:

- Er werd geopteerd om de algemene GDPR-bepaling (ontworpen art. 48/1 DBRC-decreet) te behouden. De bepaling voorziet in een uniform kader waarin alle doeleinden, alle mogelijke betrokkenen, de categorieën van persoonsgegevens van de verwerking van persoonsgegevens door de Vlaamse bestuursrechtscolleges en de DBRC, als verwerkingsverantwoordelijken, worden geclusterd gelet op de verwevenheid van de opdrachten van de verwerkingsverantwoordelijken (zie overw. 11-12 advies GBA) (zie in dit verband ook overw. 19 advies VTC waarin het gebruik van een algemene GDPR-bepaling als 'een goede praktijk' werd omschreven);
- In het verlengde van het voorgaande werd de maximale bewaartermijn van 20 jaar van alle andere persoonsgegevens, n.l. alle persoonsgegevens die niet vereist zijn voor de authenticatie van de gebruiker op het digitale platform en voor het gebruik ervan

waarvoor een termijn van 5 jaar geldt, uitdrukkelijk opgenomen in de tekst van de GDPR-bepaling en werd deze termijn ook expliciet en uitvoerig verantwoord in de toelichting (zie overw. 12 en 45-47 advies GBA);

- Hoewel de GBA de verduidelijking van de omschrijving van de doeleinden van de verwerking in het tweede lid van §1 van de GDPR-bepaling als overbodig bestempelde, gelet op de precisering ervan in de memorie van toelichting, werd de meer uitvoerige omschrijving ervan behouden in de decretale tekst aangezien het volgens de decreetgever vanuit pedagogisch oogmerk een meerwaarde biedt (zie overw. 17-20 advies GBA);
- In de GDPR-bepaling (ontworpen art. 48/1 DBRC-decreet) of de toelichting daarbij werden voorts de volgende verduidelijkingen aangebracht:
  - De verhouding tussen de twee afzonderlijke verwerkingsverantwoordelijken (nl. de Vlaamse bestuursrechtscolleges en de DBRC) werd gepreciseerd in de toelichting bij de GDPR-bepaling (zie overw. 23-24 advies GBA);
  - De inkanteling van de Raad voor Studievoortgangsbeslissingen is intussen ook decretaal verankerd in het decreet van 17 maart 2023 tot wijziging van de Codex Hoger Onderwijs van 11 oktober 2013 en het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges, wat betreft de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen en de rechtspositieregeling van de bestuursrechters (zie overw. 25 advies GBA);
  - Overbodige passages in de GDPR-bepaling of passages die de algemene verordening gegevensbescherming louter herhalen werden geschrapt (zie overw. 27, 31, 38 advies GBA);
  - In de memorie van toelichting bij de GDPR bepaling werd verduidelijkt in welke gevallen de verwerking van het rijksregisternummer kan voorvallen (zie overw. 33 advies GBA);
  - De niet-limitatieve opsomming van categorieën van persoonsgegeven die kunnen worden verwerkt in het kader van de afhandeling van jurisdictionele beroepen door de Vlaamse bestuursrechtscolleges ('onder meer') werd geschrapt en vervangen door een functionele omschrijving in §3, 9° van de GDPR-bepaling (zie overw. 36-37 advies GBA). Zie in dezelfde zin: de wijziging van de opsomming van categorieën van betrokken personen in §2 van de GDPR-bepaling (zie overw. 39 advies GBA);
  - In §4, 4° van de GDPR-bepaling werd verduidelijkt dat de toegang tot en doorgifte van persoonsgegevens aan het personeel of de vertegenwoordigers van bepaalde overheidsinstanties en gerechtelijke instanties enkel wordt verleend voor zover noodzakelijk in het kader van de uitoefening van hun wettelijke of decretale bevoegdheden (overw. 40-42 advies GBA).

In antwoord op het advies van de afdeling Wetgeving van de Raad van State werden volgende elementen gewijzigd of verduidelijkt in de tekst van het decreet of de memorie van toelichting:

- het opschrift van het (voor)ontwerp werd veralgemeend naar "tot wijziging van het DBRC-decreet" (zie overw. 4 van het advies);
- verduidelijking van bevoegdheidsbepaling in artikel 1 (zie overw. 5 van het advies);
- de verhouding tussen de bevoegdheid van de eerste voorzitter om de organisatiestructuur van de dienst van de Bestuursrechtscolleges vast te stellen, enerzijds, en de beslissingsbevoegdheid van de algemene vergadering overeenkomstig artikel 7, tweede lid, 4° van het DBRC-decreet, anderzijds, werd verduidelijkt in de toelichting bij de artikelen 3 tot 5 (zie overw. 3.7 van het advies);

- aanvulling toelichting bij artikel 7 dat voorziet in een nieuwe wrakingsregeling voor de bestuursrechters van een DBRC-bestuursrechtscollege en daartoe een nieuw artikel 13 in het DBRC-decreet invoegt, met een motivering van de rechtsmachtsuitbreiding van de Vlaamse bestuursrechtscolleges voor het behandelen van wrakingsverzoeken in het licht van artikel 10 van de BWHI (zie overw. 6.1-6.2).

2. INHOUD

Het voorliggende voorontwerp van decreet voorziet in de vereiste decretale kapstokken om de volledige digitale procesvoering bij de Vlaamse bestuursrechtscolleges mogelijk te maken. Daartoe bevat het voorontwerp van decreet een reeks wijzigingen van het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges. Het voorontwerp bevat daarnaast ook enkele (kleinere) procedurele en organisatorische vernieuwingen.

De voornaamste krachtlijnen van de decretale ingrepen die het voorontwerp bevat, worden hierna beknopt weergegeven. Voor een meer uitgebreide inhoudelijke toelichting bij het voorontwerp van decreet en een artikelsgewijze toelichting wordt verwezen naar de memorie van toelichting bij het voorontwerp van decreet, die als bijlage bij deze nota is gevoegd.

In navolging van het Besluit van de Vlaamse Regering van 5 februari 2021[3] dat het facultatieve digitale loket voor de Vlaamse bestuursrechtscolleges heeft geïntroduceerd (het zgn. mini-loket), wordt met de bepalingen van dit voorontwerp van decreet in de eerste plaats het wezenlijke kader voorzien om de volledige digitale procesvoering bij de bestuursrechtscolleges die onder de koepel van de dienst van de Bestuursrechtscolleges (DBRC) vallen, uit te rollen. Er zal daartoe een digitaal uitwisselingsplatform door de DBRC ter beschikking worden gesteld. De volledige digitale procesvoering houdt in dat ook de DBRC en de Vlaamse bestuursrechtscolleges via het voormelde digitale platform zullen communiceren in het kader van de digitale procesvoering (bijv. betekeningen, kennisgevingen, …).

Met het oog op de volledig digitale procesvoering wordt de lijst van definities in artikel 2 van het DBRC-decreet aangevuld waarbij onder meer begrippen zoals 'beveiligde zending' en 'het digitale platform' worden ge(her)definieerd. Er wordt ook een bijkomende delegatie verleend aan de Vlaamse Regering om de toegang, het gebruik en de werking van het digitale platform te regelen en concreet vast te stellen op welke wijze de procesvoering voor de Vlaamse bestuursrechtscolleges kan verlopen via het digitale platform.

De volwaardige digitale procedure bij de DBRC-bestuursrechtscolleges wordt voorzien ten behoeve van iedere persoon, rechtspersoon, instantie of raadsman die voor één van de rechtscolleges kan optreden in eigen naam of als vertegenwoordiger van een partij. De elektronische procedure is niet alleen bestemd voor overheden of advocaten en hun medewerkers maar richt zich ook tot natuurlijke personen en rechtspersonen die zonder

[3] Besluit van de Vlaamse Regering van 5 februari 2021 tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 16 mei 2014 houdende de rechtspleging voor sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges, wat het digitaal loket betreft (*BS* 12 februari 2021).

advocaat optreden. Het gebruik van de digitale procesvoering blijft in beginsel facultatief voor particulieren die zich niet laten vertegenwoordigen door een advocaat. Voor bepaalde partijen en raadslieden die optreden voor de Vlaamse bestuursrechtscolleges, zoals overheden en advocaten wanneer zij een partij vertegenwoordigen, wordt de digitale procesvoering evenwel de verplichte vorm van procesvoering voor de Vlaamse bestuursrechtscolleges.

Voorts bevat het voorontwerp een aantal procedurele wijzigingen. Zo zal er voortaan een verplichting gelden voor de Vlaamse bestuursrechtscolleges om de kosten van een vordering meteen ten laste te leggen in het arrest waarin uitspraak wordt gedaan over die vordering. Het decreet voorziet ook in de introductie van een nieuwe procedure tot wraking van de bestuursrechters van de Vlaamse bestuursrechtscolleges die rekening houdt met de bezwaren die door de afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State zijn gemaakt, ten aanzien van de vorige regeling uit artikel 13 van het DBRC-decreet.

Verder zal een Vlaamse bestuursrechtscollege enkel nog een zitting organiseren op verzoek van de kamervoorzitter of van één van de partijen en zal ook een digitale zitting in de toekomst uitzonderlijk mogelijk zijn. De wijze waarop de betaling of het bewijs van storting van het rolrecht plaatsvindt, wordt gelijk getrokken voor alle soorten vorderingen. De arresten van een Vlaams bestuursrechtscollege moeten voorts niet langer in openbare zitting worden uitgesproken. De publicatie van een arrest op de website van de DBRC volstaat voortaan als openbare bekendmaking.

De voorgenomen wijzigingen van de bepalingen uit het DBRC-decreet die betrekking hebben op de interne organisatie van de DBRC, beogen de werking van de DBRC voor te bereiden op toekomstige uitdagingen. Ze laten toe dat de werkingsstructuur van de DBRC met een grotere flexibiliteit kan worden ingevuld, onder meer door de diverse functies die de personeelsleden van de DBRC opnemen niet langer uitdrukkelijk te verankeren in het DBRC-decreet

Tot slot, wordt er in het DBRC-decreet voorzien in een algemeen kader voor de verwerking van persoonsgegevens door de Vlaamse bestuursrechtscolleges en de DBRC bij het uitoefenen van hun decretale opdrachten.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

Er is geen andere impact dan deze beschreven in de memorie van toelichting bij het voorontwerp van decreet.

4. VERDER TRAJECT

Na de definitieve goedkeuring van het ontwerp van decreet door de Vlaamse Regering zal het ontwerp van decreet bij het Vlaams Parlement worden ingediend.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1° haar definitieve goedkeuring te geven aan het bijgaande ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges;

2° de Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme te gelasten om voornoemd voorontwerp van decreet en de bijhorende memorie van toelichting, in naam van de Vlaamse Regering, in te dienen bij het Vlaams Parlement.

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme,

Zuhal DEMIR

Bijlagen:

- voorontwerp van decreet
- memorie van toelichting
- advies van de afdeling Wetgeving van de Raad van State nr. 73.763/3